

Ontwikkelingen rond provinciehuis en Frederikspark in Haarlem hoopvol

Het ontwerp voor de nieuwe provincievleugel.
Bron: provincie Noord-Holland.

De provincie Noord-Holland heeft Claus Kaan Architecten uit Amsterdam opdracht gegeven een nieuw ontwerp te maken voor de Zwiersvleugel van het provinciehuis in Haarlem, achter Paviljoen Welgelegen, grenzend aan Dreef/Frederikspark te Haarlem.

Tekst - Jet Wijnberg

Dit ontwerp bestaat voor het grootste deel uit een glazen gevel. Deze nieuwe vleugel heeft een zweem van een orangerie, wat aansluit op de orangerie die Lodewijk Napoleon op deze plek wilde laten ontwerpen door Zocher sr. Deze is echter nooit verwezenlijkt.

Voor het landschapsontwerp van de provincietuin is Michael van Gessel aangekomen. Bij de opdracht voor de provincietuin wordt ook het Frederikspark betrokken omdat beide twee historisch onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Zocherconcept in ere hersteld

De provincietuin krijgt net als het Frederikspark een ovaalvormig open deel met grasbegroeiing, omgeven door solitaire bomen en boomgroepjes. Het grasveld gaat geleidelijk over naar het bestaande bosachtige gedeelte van de provincietuin. Doordat het gras op het open terrein geleidelijk overgaat in het schaduwrijke bos ontstaan meerdere sferen en dat maakt de tuin spannend. De stinzenflora in het bosgedeelte wordt uitgebreid. Een grotere diversiteit aan bomen in de provincietuin ontstaat door woekerende esdoorns te verwijderen en daarvoor in de plaats nieuwe bomen te planten.

In het landschapsontwerp worden de paden van beide parken met elkaar verbonden en 'à la Zocher' beter gestroomlijnd. Zo wordt het cultuurhistorische Zocherconcept in ere hersteld en tegelijkertijd een eenheid in het gebied gecreëerd.

Met de huidige plannen, expertise en begeleiding zou dit eindelijk een hoogwaardig en aantrekkelijk gebied moeten worden. De NTs heeft de ontwikkelingen steeds nauwlettend gevolgd omdat het Frederikspark en de tuin van de provincie een geheel vormen en de zichtlijnen over en weer van belang zijn.

Jet Wijnberg, 'Bewoner' van het Frederikspark te Haarlem en donateur van de NTs

Ontwerp van Michael van Gessel voor de provincietuin en het Frederikspark. Bron: Michael van Gessel.

NTs zet zich in voor Frederiksoord

Tekst - Henk Barkhof

In Frederiksoord in Zuidwest-Drenthe lag tot eind vorige eeuw de oudste tuinbouwschool van ons land. Door de ontwikkelingen rond Frederiksoord dreigen cultuur en natuur verloren te gaan en dat baart de NTs zorgen. In mei vond overleg plaats met de directeur van de Maatschappij van Weldadigheid. Eerder is een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van de gemeente Westerveld waarin Frederiksoord ligt. Een korte schets van de situatie.

Vruchtbare grond

In de periode 1957-1961 studeerde ook ik op de G.A. van Swieten Hogere Tuinbouwschool in Frederiksoord. Het schoolterrein is gesitueerd op een vruchtbaar stuk grond tegen de hoofdweg Nijensleek-Vledder, omgeven door lanen en sloten. Het terrein was ingedeeld met fruit- en sortimentstuinen met vaste planten en eenjarigen. Langs de randen lagen een uitgebreid Pinetum en Arboretum en dwars over het terrein liep de oudste perenlei van ons land. Tevens was er een Rosarium, groente- en fruitkassen en een kas met tropische en kamerplanten. Het geheel werd zorgvuldig beheerd door de leerlingen en het personeel.

Andere bestemming terrein

Uitbundig werd het honderdjarige bestaan gevierd en de school zou de honderdwintigjarige leeftijd nog net kunnen bereiken toen het tij keerde. Vanwege reorganisatie, bezuinigingen en herstructurering werd eind vorige eeuw besloten de Tuinbouwschool te verplaatsen naar Meppel. Voor het gebied werd een andere bestemming gezocht. Een nieuw bestemmingsplan was in de maak. Voorwaarde daarbij is dat recht wordt gedaan aan de cultuurhistorische waarden. In 2010 is een ontwerpbestemmingsplan gemaakt voor de bouw van luxe appartementen voor ouderen op een deel van het terrein. In dit stadium werd de NTs bij de plannen betrokken.

Al eerder is de Stichting Behoud Erfgoed G.A. van Swieten Tuinbouwschool opgericht, waar vooral oud-leerlingen bij zijn betrokken. Doel is om het erfgoed van de oudste tuinbouwschool in ere te houden en dan vooral de sortimentstuinen die in het laatste stadium van het bestaan van de school zijn aangelegd. Nu de voorgenomen plannen zich aandienen, kwamen de protesten. Onder meer de Bond Heemschut maakte opmerkingen over het beeldkwaliteitsplan en de stedenbouwkundige opzet. Ook de bovengenoemde Stichting had bezwaren.

Nieuw plan: aanpak noodzakelijk

Inmiddels is het plan voor de bouw van appartementen ingetrokken. In overleg met de gemeente wordt een nieuw plan opgesteld voor kleinschalige bebouwing. Het gebied is een schoolvoorbeeld van wat er gebeurt wanneer de overheid zich terugtrekt, bezuinigingen plaatsvinden, de oorspronkelijke functie verandert en geen sprake is van een goed beheersplan. De NTs hoopt dat in het nieuwe plan de nog bestaande hoofdstructuren van paden en lanen goed worden ingepast. Samen met Veenhuizen zou het gebied van de voormalige Tuinbouwschool worden voorgedragen voor de Werelderfgoedlijst. Een goed plan voor het voormalige schoolterrein is dan dringend noodzakelijk. De NTs blijft de ontwikkelingen volgen.

BESTUUR NTs

Beline Geertsema-Key, voorzitter, Caroline de Koning, vice-voorzitter en redactiecommissie, Marna Spoon, secretaris, Robert Kreder, penningmeester, Carla de Jonge, excursiecommissie, Henk van der Eijk, monumentencommissie, Marianne van Lidth de Jeude, studies en publicaties.

MONUMENTENCOMMISSIE

Annemiek Tromp, voorzitter, Hanny van der Heide, secretaris, Piet Bakker, Henk Barkhof, Jan-Willem Edinga, Henk van der Eijk, Rita Grothuis, Mariël Kok, Carla Scheffer

EXCURSIECOMMISSIE

Carla de Jonge, voorzitter, Marjorie Gisolf, Roswitha Kleipool-De Regt, Ysk Vondeling, Anne Wolff, Lisette van Zandvoort-Gerritsen

OPENTUINENCOMMISSIE

Gonne Doorman-Van den Wall Bake, voorzitter, Anneke van Apeldoorn, Marianne Bielders-Bergmans, Rita den Breeje, Beline Geertsema-Key, Brigitte Gentis-Van Dam Merrett, Lietje de Vree-Van den Bergh

PUBLICATIECOMMISSIE

Marianne van Lidth de Jeude, voorzitter en Honey Wolff

REDACTIECOMMISSIE

Marian Smeets-Lenshoek, hoofdredacteur, Korneel Aschman, Joost Gieskes, Ronald van Immerseel, Hanneke Jelles, Caroline de Koning, Éva Kovács, Anne Wolff

BUREAU NTs

Suzanne Kooij, hoofd bureau, Ellen Kickhefer, Esther van der Sluis
Het bureau van de NTs is bereikbaar op maandag, dinsdag en woensdag van 10-16 uur.

COLOFON

28e jaargang, nummer 2, juni 2011
Een uitgave van de Nederlandse Tuinenstichting.
Verschijnt 4x per jaar.
ISSN 1382 - 2659
Oplage: 3.400 exemplaren
Redactie: Redactiecommissie Tuinjournaal
Eindredactie: Hanneke Prins
Vormgeving: MAT Den Haag (basisontwerp ètre Amsterdam)
Druk: Drukkerij Ten Brink, Meppel

NEDERLANDSE TUINENSTICHTING

Nieuwezijds Voorburgwal 75 sous,
1012 RE Amsterdam
T 020 623 50 58
Website: www.tuinenstichting.nl
E-mail: info@tuinenstichting.nl
Giro 559 54 46 (ING Bank)
IBAN NL28 INGB 0005595446 / BIC INGBNL2A

De redactie heeft getracht alle rechthebbenden van het illustratiemateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat rechten niet zijn gehonoreerd, dan kunnen zij met de redactie contact opnemen.